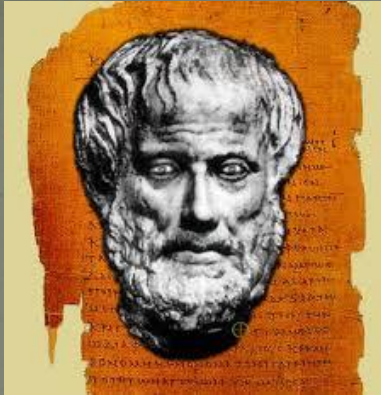

**ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΚΑΤΑΛΟΙΠΩΝ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΩΝ
ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΣΤΑ
ΖΩΝΤΑ ΖΩΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΟΥΣ**

ΔΙΟΝΥΣΙΑ ΜΙΝΤΖΑ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ**

- **κατάλοιπο:** υπόλοιπο, ό,τι απομένει εκ τινός πράγματος ή εκ τινός αριθμού, ή από ένα μείγμα υλών, ύστερα από μια φυσική ή χημική διεργασία.
- **«κατάλοιπο»:** κατάλοιπο ουσιών που έχουν φαρμακολογική δράση, των προϊόντων μεταποίησης τους, καθώς και άλλων ουσιών που μεταδίδονται στα ζωικά προϊόντα και μπορούν να βλάψουν την ανθρώπινη υγεία

Π. Δ. 259/1998

ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΤΑΛΟΙΠΩΝ (Ε.Π.Ε.Κ)

Σκοπός της παρουσίασης μας είναι να ιχνογραφηθεί με αδρές πινελιές το περίγραμμα του

Εθνικού Προγράμματος Ελέγχου Καταλοίπων

συγκεκριμένων ομάδων καταλοίπων κτηνιατρικών φαρμάκων και επιβλαβών ουσιών του φυσικού περιβάλλοντος στα ζώντα ζώα και τα προϊόντα τους.

ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΤΑΛΟΙΠΩΝ (Ε.Π.Ε.Κ)

Σκοπός του προγράμματος

η ανίχνευση, η αποτύπωση και η καταγραφή

της παράνομης χορήγησης απαγορευμένων ουσιών
και

της καταχρηστικής χορήγησης επιτρεπόμενων
ουσιών.

ΥΠΕΔΑΦΟΣ – ΥΠΟΣΤΡΩΜΑ ΤΟΥ Ε.Π.Ε.Κ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Κοινοτική Νομοθεσία

- **Οδηγία 96/23/ΕΚ**
«περί της λήψης μέτρων ελέγχου για ορισμένες ουσίες και τα κατάλοιπά τους σε ζώντα ζώα και στα προϊόντα τους»
- **Οδηγία 96/22/ΕΚ**
«περί απαγορεύσεως της χρησιμοποίησεως ορισμένων ουσιών με ορμονική ή θυρεοστατική δράση και των β-αγωνιστών στη ζωική παραγωγή για κερδοσκοπικούς λόγους

Εθνική Νομοθεσία

- **ΠΔ 259/98 (Α' 191)**
«Απαγόρευση χρησιμοποίησεως ορισμένων ουσιών με ορμονική ή θυρεοστατική δράση και των β-αγωνιστών στη ζωική παραγωγή για κερδοσκοπικούς λόγους, λήψη μέτρων ελέγχου για ορισμένες ουσίες και τα κατάλοιπα σε ζωντα ζώα και στα προϊόντα τους»

ΥΠΕΔΑΦΟΣ – ΥΠΟΣΤΡΩΜΑ ΤΟΥ Ε.Π.Ε.Κ

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Κοινοτική Νομοθεσία

**Απόφαση
1997/747**

Καθορισμός επιπέδων και συχνοτήτων δειγματοληψίας που προβλέπονται στην Οδηγία 96/23/ΕΚ του Συμβουλίου, με σκοπό την ανίχνευση ορισμένων ουσιών και καταλοίπων που απαντώνται σε ορισμένα ζωικά προϊόντα

**Απόφαση
1998/179**

Θέσπιση λεπτομερών κανόνων όσον αφορά την επίσημη δειγματοληψία για τον έλεγχο στις ανίχνευσης ορισμένων ουσιών και των καταλοίπων τους σε ζώντα ζώα και στα προϊόντα τους

**Απόφαση
1998/536**

για την κατάρτιση του πίνακα των εθνικών εργαστηρίων αναφοράς για την έρευνα καταλοίπων

**Απόφαση
2002/657**

σχετικά με την επίδοση των αναλυτικών μεθόδων και την ερμηνεία των αποτελεσμάτων

**Κανονισμός
882/2004**

για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων

**Κανονισμός
37/2010**

σχετικά με φαρμακολογικώς δραστικές ουσίες και την ταξινόμησή τους όσον αφορά τα ανώτατα όρια καταλοίπων στα τρόφιμα ζωικής προέλευσης

**Κανονισμός
470/2009**

για θέσπιση κοινοτικών διαδικασιών για τον καθορισμό ορίων καταλοίπων των φαρμακολογικά δραστικών ουσιών στα τρόφιμα ζωικής προέλευσης, για την κατάργηση του κανονισμού 2377/90 και τροποποίηση της οδηγίας 2001/82/ΕΚ και του κανονισμού 726/2004

Απαγόρευση της
χρήσης
ορισμένων
ουσιών

Οδηγία 96/22

Έλεγχος των καταλοίπων

Οδηγία 96/23

Οργάνωση επισήμων ελέγχων

Καν 882/2004

Καν 178/2002

Χρήση των φαρμάκων

Οδηγία 2001/82/ΕΕ

MRL/ Αλλα

470/2009

37/2010

1881/2006

124/2009

396/2005

Σκοπός του νομικού πλαισίου : η διατήρηση της ισορροπίας

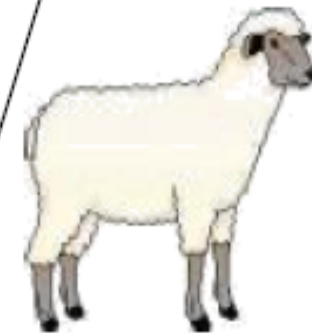
Εμπόριο

**Ορθή χρήση
φαρμάκων**

**Ασφάλεια
τροφίμων**

**Υγεία των ζώων
και ευζωία**

ΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 96/23

- «μη επιτρεπόμενες ουσίες ή προϊόντα»: ουσίες ή προϊόντα των οποίων η χορήγηση σε ζώο απαγορεύεται βάσει της κοινοτικής νομοθεσίας
- «παράνομη αγωγή»: η χρησιμοποίηση μη επιτρεπόμενων ουσιών ή προϊόντων ή η χρησιμοποίηση ουσιών ή προϊόντων επιτρεπόμενων μεν από την κοινοτική νομοθεσία αλλά για άλλους σκοπούς ή υπό όρους διαφορετικούς από τους οριζόμενους στη νομοθεσία αυτή ή, ενδεχομένως, στις διάφορες εθνικές νομοθεσίες

Είδη ζώων και ζωικά προϊόντα που ελέγχονται:

Βοοειδή

**Άγρια και εκτρεφόμενα
θηράματα**

Γάλα

Πουλερικά

Κουνέλια

Ψάρια

Αυγά

**Πρόβιατα
και αίγες**

Χοίροι

Ιπποειδή

Μέλι

Η ΕΚΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το σχέδιο επιτήρησης των καταλοίπων εκτείνεται σε όλο το άνυσμα της αλυσίδας παραγωγής ζώων και πρωτογενών προϊόντων ζωικής προέλευσης

δηλαδή:

- στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις
- στα σφαγεία
- στις εγκαταστάσεις μεταποίησης ψαριών και
- στα κέντρα συλλογής και συσκευασίας αυγών

ΚΑΤΑΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΟΥΣΙΕΣ ΠΟΥ ΕΛΕΓΧΟΝΤΑΙ

ΟΜΑΔΑ Α — Ουσίες με αναβολική δράση και μη επιτρεπόμενες ουσίες

1. Στιλβένια, παράγωγα στιλβενίων, τα άλατα και οι εστέρες τους
2. Θυρεοστατικές ουσίες
3. Στεροειδή
4. Λακτόνες του ρεσορκυλικού οξέως (συμπεριλαμβανομένου του Zeranol)
5. β-αγωνιστές
6. Ουσίες του πίνακα 2 παραρτήματος του κανονισμού 37/2010
(νιτροφουράνια, χλωραμφενικόλη, νιτροιμιδαζόλια, χλωροπρομαζίνη, δαψόνη.)

ΟΜΑΔΑ Β — κτηνιατρικά φάρμακα και επιβλαβείς ουσίες.

- 1 Αντιβακτηριακές ουσίες, συμπεριλαμβανομένων των σουλφαμιδών και των κινολονών.
- 2 Άλλα κτηνιατρικά φάρμακα
 - α) Ανθελμινθικά
 - β) Κοκκιδιοστατικά, συμπεριλαμβανομένων των νιτροϊμιδαζολίων
 - γ) Καρβαμικές και πυρεθροειδείς ενώσεις
 - δ) Ηρεμιστικά
 - ε) Μη στεροειδή αντιφλεγμονώδη (ΜΣΑΦ)
 - στ) Άλλες ουσίες με φαρμακολογική δράση .
3. Άλλες ουσίες και επιβλαβείς ουσίες του περιβάλλοντος
 - α) Οργανοχλωριούχες ενώσεις, συμπεριλαμβανομένων των PCB
 - β) Οργανοφωσφορικές ενώσεις
 - γ) Χημικά στοιχεία
 - δ) Μυκοτοξίνες
 - ε) Χρωστικές (πράσινο του μαλαχίτη)
 - στ) Άλλα

Ομάδες καταλοίπων ή ουσιών που πρέπει να ανιχνεύονται ανά τύπο ζώων και ζωικών προϊόντων

	Bovine/Ovine Porcine Equidae	Poultry	Aquaculture animals	Milk	Eggs	Rabbit Wild/Farmed game	Honey
Stilbenes	X	X	X			X	
Antithyroids	X	X				X	
Steroids	X	X	X			X	
RAL	X	X				X	
Beta-agonists	X	X	X			X	
Prohibited substances	X	X	X	X	X	X	X
Antibiotics	X	X	X	X	X	X	X
Anthelmintics	X	X	X	X	X	X	
Anticoccidials	X	X			X	X	
Pyrethroids	X	X	X			X	X
Sedatives	X						
NSAID	X	X		X		X	
Others							
OC compounds	X	X	X	X	X	X	X
OP compounds	X			X			X
Chemicals	X	X	X	X		X	X
Mycotoxins	X	X	X	X			
Dyes			✓				

Συντονισμός του προγράμματος

- Κάθε Κράτος- Μέλος υποβάλλει ένα σχέδιο προγράμματος ελέγχου καταλοίπων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή
- Αξιολόγηση προγράμματος:
 - Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του Γραφείου Τροφίμων και Κτηνιατρικών Θεμάτων (FVO)
 - Κοινοτικά Εργαστήρια Αναφοράς (EU-RLs)
- Έγκριση
- Αποτελέσματα του προγράμματος
 - Κοινοποιούνται από την Επιτροπή στο Ευρ. Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο
 - Έκθεση της EFSA

ΣΠΟΝΔΥΛΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.

- Κεντρική Αρμόδια Αρχή
Διεύθυνση Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας
Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής του ΥΠ.Α.Α.Τ.
- Διευθύνσεις Κτηνιατρικής των Περιφερειών και τα
Τμήματα Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων.
- Κτηνιατρικά Εργαστήρια Αναφοράς και Ρουτίνας που
μετέχουν στο Ε.Π.Ε.Κ.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ.

A. Κ.Α.Α. - Κ.Δ.Υ :

1. Εκπονεί το σχέδιο έχοντας υπόψη:

- την νομοθεσία,
- την εμπειρία των παρελθόντων ετών,
- τις πληροφορίες που προσπορίζεται

και το υποβάλλει στην Επιτροπή προς έγκριση,

χρονικό όριο: η 31^η Μαρτίου κάθε έτους,

συσωματώνοντας και τα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων των δειγμάτων του προηγούμενου έτους

2. Συντονίζει τις ενέργειες όλων των υπηρεσιών που εμπλέκονται στο Πρόγραμμα.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ.

Β. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ.

Η Κ.Α.Α. αναθέτει στις Περιφερειακές Κτηνιατρικές Υπηρεσίες της χώρας:

- τον επίσημο έλεγχο
- τη δειγματοληψία
- τη λήψη μέτρων και την επιβολή κυρώσεων -όπου απαιτείται- στις περιπτώσεις της ύπαρξης μη- συμμορφούμενων αποτελεσμάτων.

Επιπροσθέτως, περιφρουρούν και διασφαλίζουν το απαραβίαστο και την ακεραιότητα των δειγμάτων και μεριμνούν για την αποστολής τους στο αρμόδιο Κτηνιατρικό Εργαστήριο.

Γ. ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Τα κράτη – μέλη ορίζουν ένα Εθνικό Εργαστήριο αναφοράς για κάθε κατάλοιπο ή ομάδα καταλοίπων.

Στα εργαστήρια αυτά ανατίθεται:

- ο συντονισμός των δραστηριοτήτων των εργαστηρίων ρουτίνας
- η επικουρία και η συνδρομή προς την αρμόδια αρχή για την ενδεδειχμένη οργάνωση του Προγράμματος.
- η περιοδική υλοποίηση συγκριτικών ελέγχων για κάθε κατάλοιπο ή ομάδα καταλοίπων της αρμοδιότητάς τους
- η διάχυση και η διασπορά των πληροφοριών που εκπορεύονται από τα Κοινοτικά Εργαστήρια Αναφοράς.
- η υποχρέωση να ενθαρρύνουν και να παρέχουν στο προσωπικό τους, τη δυνατότητα συμμετοχής σε μετεκπαιδευτικά σεμινάρια που οργανώνονται από την Επιτροπή ή τα Κοινοτικά Εργαστήρια Αναφοράς.

ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ

Το Πρόγραμμα καθορίζει και τηρεί συγκεκριμένα επίπεδα και συχνότητες δειγματοληψίας που απορρέουν από την ισχύουσα νομοθεσία.

ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ

Η Στρατηγική

Ο αριθμός των δειγμάτων που λαμβάνονται καθορίζεται από:

- τον αριθμό των ζώων που εσφάγησαν το προηγούμενο έτος ή την παραγωγή του συγκεκριμένου ζωικού προϊόντος
- τον αριθμό των μη- συμμορφούμενων δειγμάτων του ΕΠΕΚ του προηγούμενου έτους

ΕΠΙΠΕΔΑ ΚΑΙ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ

Βοοειδή

Ο κατώτατος αριθμός ζώων που πρέπει να ελέγχονται κάθε χρόνο για οποιοδήποτε τύπο καταλοίπου ή ουσίας πρέπει να ισούται τουλάχιστον προς το 0,4 % των βοοειδών που σφάζονται κατά το προηγούμενο έτος, με την κατανομή:

Ομάδα Α: 0,25 % κατανεμημένο ως εξής:

- τα μισά δείγματα πρέπει να λαμβάνονται στην εκμετάλλευση από ζώντα ζώα,
- τα μισά δείγματα πρέπει να λαμβάνονται στο σφαγείο.

Ομάδα Β: 0,15 %

Με το 30 % των δειγμάτων πρέπει να ελέγχονται οι ουσίες της ομάδας Β 1.

Με το 30 % των δειγμάτων πρέπει να ελέγχονται οι ουσίες της ομάδας Β 2.

Με το 10 % των δειγμάτων πρέπει να ελέγχονται οι ουσίες της ομάδας Β 3.

Τα υπόλοιπα δείγματα πρέπει να κατανέμονται ανάλογα με την κατάσταση του κράτους μέλους.

ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ

Τα χαρακτηριστικά

- στοχοθετημένη

Δηλαδή λαμβάνονται υπόψη μια πλειάδα κριτηρίων και παραμέτρων, όπως:

- το φύλο,
- τα δευτερεύοντα χαρακτηριστικά του φύλου,
- η ηλικία,
- οι αλλαγές στη συμπεριφορά,
- το επίπεδο ανάπτυξης των ζώων κ.α.

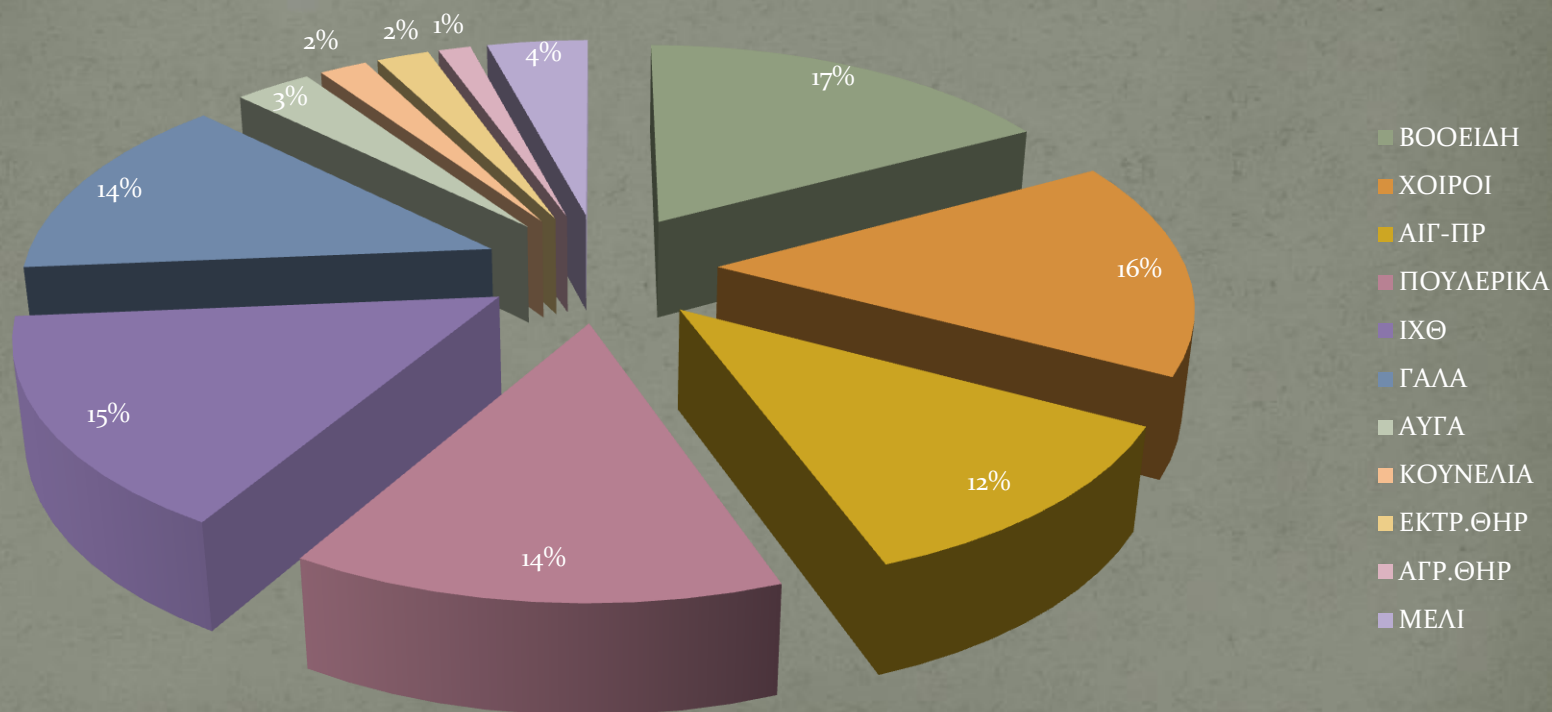
- αιφνίδια και απρόβλεπτη
- διενεργείται σε μη καθορισμένες χρονικές στιγμές
- ισοκατανομή μέσα στο έτος

Ε.Π.Ε.Κ 2013

Αριθμός δειγμάτων ανά είδος ζώου /προϊόντος

Σύνολο δειγμάτων : 7625

Στοχοθετημένες δειγματοληψίες για το 2013

ΛΗΨΗ ΜΕΤΡΩΝ – ΚΥΡΩΣΕΙΣ .

Η Κ.Α.Α μεριμνά, ώστε όταν διαπιστωθεί **παράνομη χορήγηση** ή παρουσία καταλοίπων **επιτρεπόμενων ουσιών** στα ζώα ή τα προϊόντα τους σε επίπεδο το οποίο υπερβαίνει το ανώτατο όριο καταλοίπων, να εφαρμοστούν τα άρθρα 27 έως 30 του Π. Δ. 259/1998.

ΛΗΨΗ ΜΕΤΡΩΝ – ΚΥΡΩΣΕΙΣ .

Ειδικότερα στην περίπτωση της παράνομης αγωγής:

- μεριμνά προκειμένου να τεθεί άμεσα η κτηνοτροφική εκμετάλλευση υπό επίσημο έλεγχο.
- διενεργεί επαναληπτικές δειγματοληψίες ελέγχου επί μακρό χρονικό διάστημα
- διενεργεί έρευνα στην εκμετάλλευση καταγωγής ή προέλευσης, κατά περίπτωση, προκειμένου :
 1. να ιχνηλατήσει την ύπαρξη των παράνομων ουσιών, σε όλη την αλυσίδα παρασκευής, αποθήκευσης, διανομής και πώλησης
 2. να προσδιορίσει τους αιτιολογικούς παράγοντές της παρουσίας καταλοίπων.
- επιβάλλει κυρώσεις.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

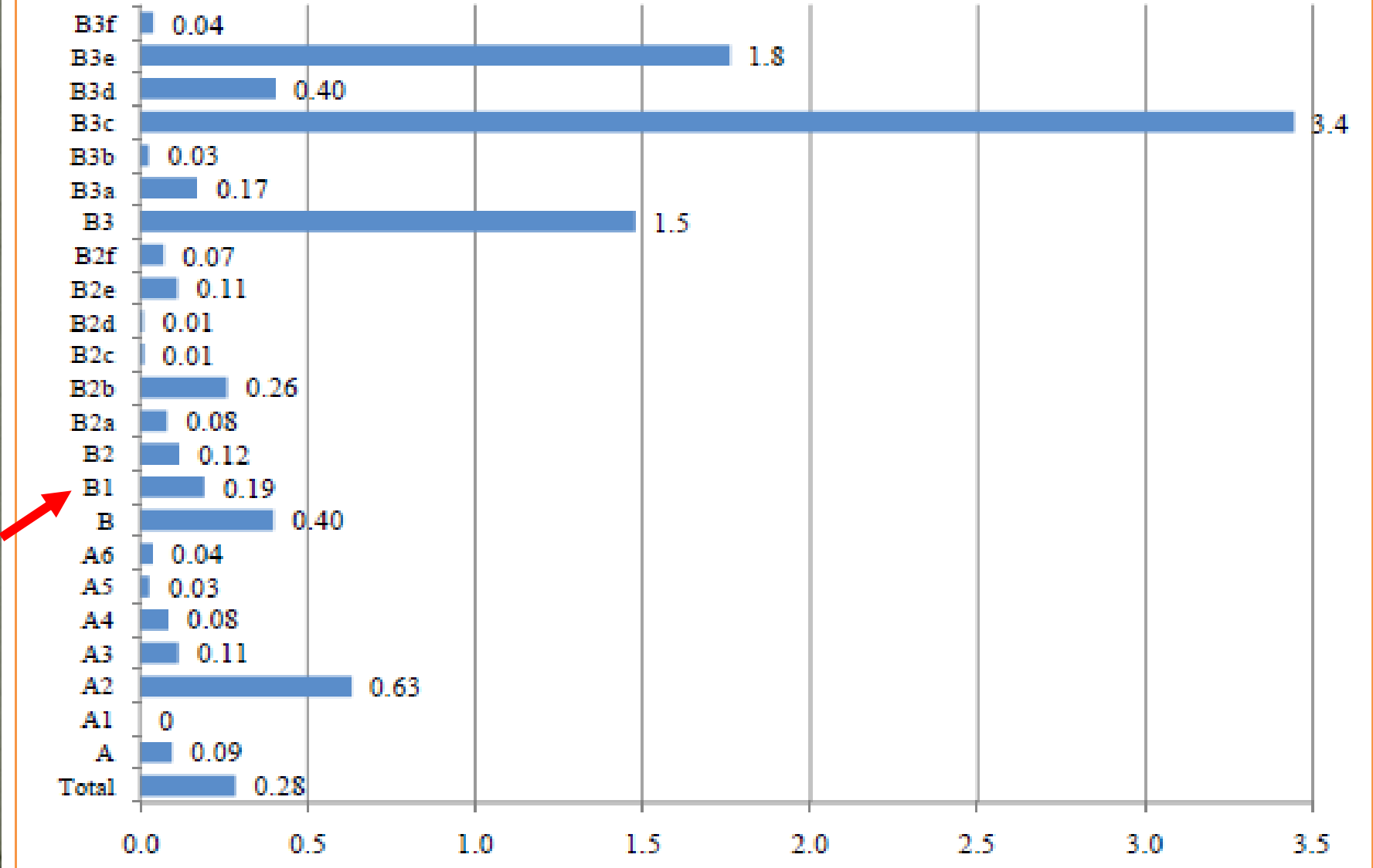
PETER BRUEGEL

Αριθμός στοχοθετημένων δειγμάτων που αναλύθηκαν, μη συμμορφούμενα δείγματα για όλα τα είδη και προϊόντα για το έτος 2011

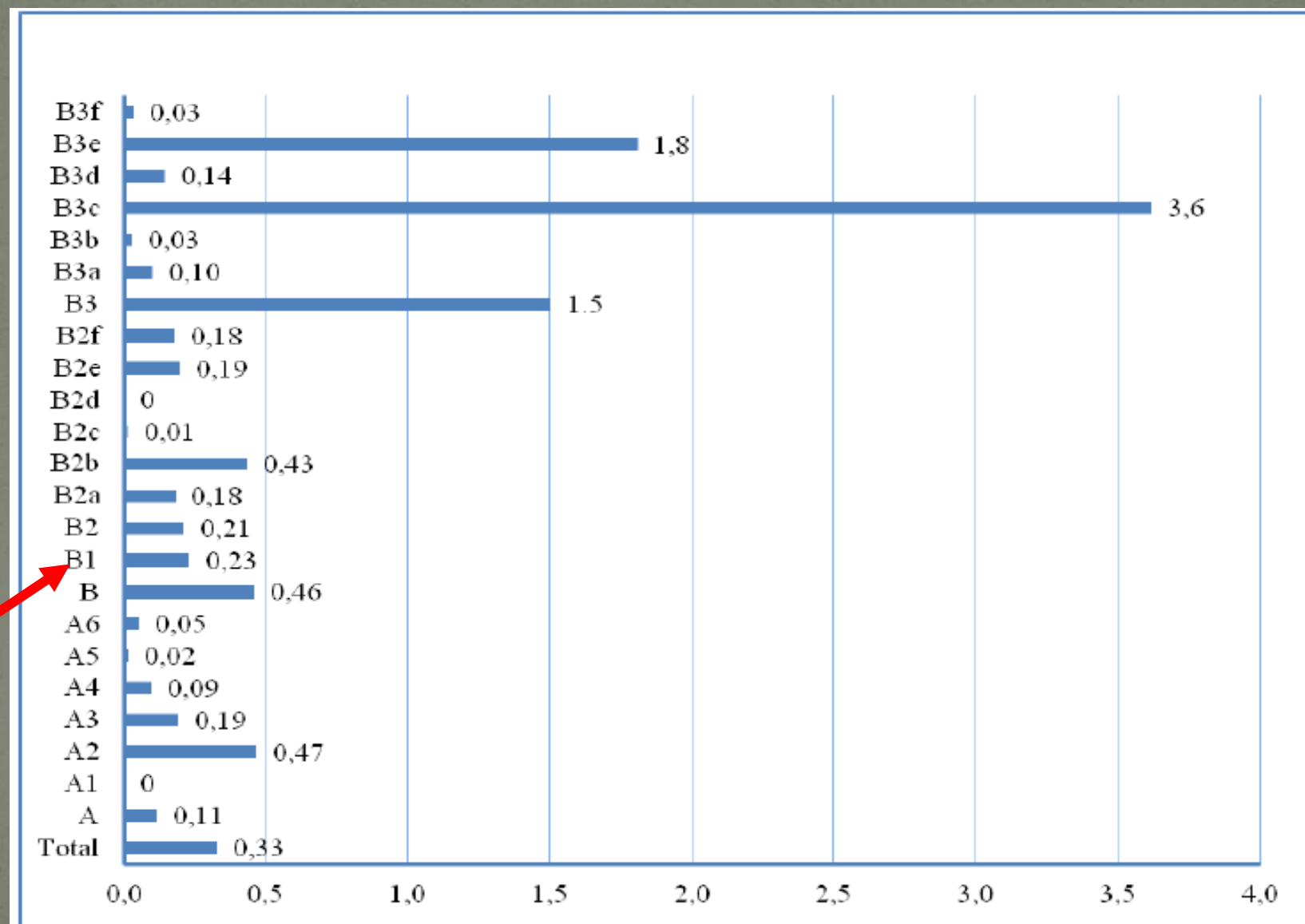
Ομάδα ουσιών	Δείγματα που αναλύθηκαν		Μη συμμορφούμενα δείγματα		Μη συμμορφούμενα αποτελέσματα
	n	%	n	%	n
A	186,152	45	174	0.09	185
A1	23,575	5.7	0	0.00	0
A2	10,155	2.4	64	0.63	64
A3	46,378	11	53	0.11	61
A4	21,288	5.1	18	0.08	19
A5	42,541	10	12	0.03	12
A6	73,258	18	27	0.04	29
B	251,643	61	1,004	0.40	1,083
B1	124,895	30	242	0.19	249
B2	90,744	22	106	0.12	109
B2a	25,900	6.2	21	0.08	23
B2b	20,768	5.0	54	0.26	54
B2c	8,826	2.1	1	0.01	1
B2d	9,673	2.3	1	0.01	1
B2e	15,213	3.7	17	0.11	18
B2f	16,837	4.0	12	0.07	12
B3	44,594	11	656	1.5	725
B3a	16,992	4.1	29	0.17	39
B3b	7,534	9.6	2	0.03	2
B3c	16,506	4.0	564	3.4	602
B3d	6,440	1.5	26	0.40	44
B3e	1,932	0.46	34	1.8	37
B3f	2,604	0.63	1	0.04	1
Total	415,909	100	1,178	0.28	1,268

Ποσοστό % των μη συμμορφούμενων δειγμάτων αν ομάδα ουσιών - 2011

% Non-compliant samples

Ποσοστό % των μη-συμμορφούμενων δειγμάτων ανά ομάδα ουσιών για το 2010

Αποτελέσματα Ε.Π.Ε.Κ

Κατάλοιπα απαγορευμένων ουσιών και κτηνιατρικών φαρμάκων που ανιχνευτήκαν τα έτη 2009- σήμερα:

- *Νιτροφουράνια*
 - *AOZ (3-amino-2-oxazolidone)-*
 - *AMOZ (5-methylmorpholino-3-amino-2-oxazolidone*
- *Soulfadimidine*
- *Sulfamerazine*
- *Sulfathiazole*
- *Τετρακυκλίνες (Chlortetracycline, Oxytetracycline, Doxycycline)*
- *Dihydrostreptomycine*
- *Erythromycin*
- *Πράσινο του Μαλαχίτη*

Αποτελέσματα Ε.Π.Ε.Κ

Κατάλοιπα απαγορευμένων ουσιών και κτηνιατρικών φαρμάκων που ανιχνευτήκαν τα έτη 2009- σήμερα

Είδη ζώων με μη συμμορφούμενα αποτελέσματα:

- **Πρόβατα**

Oxytetracycline

Dihydrostreptomycine

- **Πουλερικά**

Νιτροφουράνια

- ΑΟΖ

- ΑΜΟΖ

Oxytetracycline

- **Χοίροι**

Σουλφοναμίδες

- **Ψάρια**

Νιτροφουράνια

Πράσινο του Μαλαχίτη

- **Βοοειδή**

Erythromycin

Oxytetracycline

Dihydrostreptomycine

- **Μέλι**

Σουλφοναμίδες

Chlortetracycline

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

